

Kalervo Hovi

* 13.9.1942 + 10.7.2021

Yleisen historian emeritusprofessori Kalervo Hovi menehtyi pitkäaikaiseen sairauteen heinäkuussa Turussa. Hän oli syntynyt Oulussa vuonna 1942. Kalervo Hovi aloitti yleisen historian opinnot vuonna 1963 Turun yliopistossa, jossa hän väitteli vuonna 1975. Hän teki pitkän uran Turun yliopistossa, josta jäi eläkkeelle vuonna 2007. Ennen yleisen historian professuuriin Turussa hän toimi 1979–1983 historian apulaisprofessorina Oulun yliopistossa. Hän oli sekä Oulun että Helsingin yliopiston dosentti vuodesta 1983. Hän oli Suomalaisen Tiedekatemian jäsen vuodesta 1996.

Kalervo Hovi oli vankkumaton ja syvälinen yleisen historian tutkija. Hän arvosti aidosti kansainvälisyyttä ja yleisen historian näkökulmia. Yleisen historian professorina hän edisti ja kannusti hyvin monipuoliseen historian tutkimukseen: hän tutki itse niin Ranskan, Puolan, Viron kuin monen muunkin maan historiaa. Hän korosti oppilailleen usein myös sitä, miten yleisen historian tutkija voi avata erilaisiin kansallisiin historiantulkintoihin tuoreita näkökulmia.

Hänen laaja-alaisuudestaan hyvä esimerkki oli Suomen Akatemian vuosina 2000–2002 rahoittama Oulun ja Turun yli-

opiston yhteinen tutkimushanke ”Vahvat ja heikot kulttuurit länsimaisen kulttuurin puristuksessa – Strong and weak cultures under the pressure of Western Expansion”. Siinä oli mukana kaksi Japanin historian tutkijaa Oulusta ja kaksi Amerikan alkuperäiskansojen historian tutkijaa Turusta. Hänen läheistä suhdettaan Oulun yliopistoon kuvasivat hyvin hänen jokavuotiset kovasti odotetut dosenttiluentonsa, joita pidettiin Historian laitoksen piirissä kevään ehdottomina ensimerkkeinä.

Kalervo Hovin ominta alaa oli kansainvälisten suhteiden historia. Hän väitteli Ranskan Itä-Euroopan liittopolitiikasta (*Cordon sanitaire or barrière de l'est? The Emergence of the New French Eastern European Alliance Policy 1917–1919*) vuonna 1975 ja julkaisi myöhemmin väitöskirjälleen jatko-osan *Alliance de revers. Stabilization of France's Alliance Policies in East Central Europe 1919–1921* (1984). Hän tutki samassa sotien välisen ajan kontekstissa Suomea kansainvälisen politiikan kentällä ja julkaisi muun muassa teoksen Suomesta Puolan ulkopoliitiikassa sekä useita artikkeleja Suomen itsenäistymisestä ja eri maiden suhtautumisesta siihen. Kalervo oli kiinnostunut laajasti itäisen Euroopan historiasta ja julkaisi esimerkiksi

Puolan historiasta kattavan suomenkielisen esityksen (1994). Myös Romanian historia oli pitkään hänen mielenkiinnon kohteenaan ja hän solmi yhteistyösuhteita paikallisten historioitsijoiden kanssa.

Kalervo Hoville Viro oli erityisen lähellä sydäntä, ja hän tutki paljon Viron historiaa. Hän muun muassa julkaisi edeltäjänsä Vilho Niitemaan vuonna 1959 ilmestyneestä *Baltian historiasta* uuden, täydennetyn laitoksen (1991). Viroon liittyi myös Kalervon viimeiseksi jäänyt monografia, *Viinasodasta kynttiläiltoihin: Tallinnan ravintolakulttuurin historia 1918–1940* (2002). Teos käännettiin myös viroksi, mikä oli hänelle suuri ilonaihe. Hän toi usein esille, miten innostunut oli uudenlaisen teeman ja tutkimusotteen valinnasta. Vankka kansainvälisten suhteiden historian ammattilainen paneutui nyt ravintoloiden, ruokalistojen ja iltaelämän historiaan, mikä merkitsi erilaisia lähteitä ja näkökulmia, vaikka aikakausi oli omista aiemmista tutkimuksista hyvin tuttu.

Kalervo Hovi kasvatti yliopistouransa aikana suuren joukon maistereita ja ohjasi kymmeniä lisensiaatintyön tekijöitä ja väitöstutkijoita. Kalervo oli opettajana salliva, avarakatseinen ja ennakkoluuloton. Hän kannusti oppilaitaan tutkimaan yleisen historian teemoja laaja-alaisesti. Hän ohjasi väitöskirjoja niin kansainvälisten suhteiden historiasta kuin lukuisista muista teemoista historiografian historiasta kylmän sodan muukalaispelkoihin, uuden ajan alun aatehistoriasta matkailun ja turismin historiaan. Kalervo uskoi oppilaisiinsa, rohkaisi heitä tarttumaan suuriin aiheisiin ja rakentamaan samalla omaa kansainvälistä yhteistyöverkostoaan. Hän näytti itse esimerkkiä osallistumalla aktiivisesti konferensseihin ja muuhun kansainväliseen toimintaan. Hän teki lukuisia arkisto- ja

tutkimusmatkoja Pariisiin, Tallinnaan ja useisiin muihin eurooppalaisiin kaupunkeihin ja vietti vuoden vierailevana professorina Saksassa. Kalervo oli vieraiden kielten opiskelun suuri puolestapuhuja ja innosti oppilaitaan hyödyntämään karttunutta kielitaitoaan tutkimuksessa ja opettelemaan lisää.

Kalervo Hovi painotti oppilailleen teorioiden merkitystä aikana, jolloin suurin osa historioitsijoista pitäytyi vahvasti empiriassa ja perinteisissä historiantutkimuksen metodeissa. Kalervo oli itse erityisen vaikuttanut ranskalaisten Pierre Renouvinin ja Jean-Baptiste Durosellen kansainvälisten suhteiden teorioista, jotka laajensivat perinteistä diplomatian historiaa moninäkökulmaisemmaksi nostaten esiin moninaisia yhteiskunnallisia voimia ja yhteisöllisiä mentaliteetteja. Tällaista tutkimusotetta hän hyödynsi vahvasti omissa tutkimuksissaan ja opetti oppilailleen jo maisterivaiheessa.

Kalervo Hovilla oli useita yliopisto- ja tiedemaailman tehtäviä, jotka liittyivät niin historiantutkimuksen kuin -opetuksen edistämiseen. Esimerkiksi 1990-luvun alussa toteutetussa laajassa Suomen humanistisen alan tutkintojärjestelmän arviointihankkeessa hän johti raportointia historian yliopistokoulutuksesta. Kalervo toimi humanistisen tiedekunnan dekaanina 1980- ja 1990-luvun taitteessa sekä hyvin pitkään yleisen historian laitoksen, sittemmin oppiaineen, esimiehenä. Hän piti yllä yleisen historian tiivistä tutkijayhteisöä, joka kokoontui päivittäin kahvitauoilla, järjesti säännöllistä seminaaritoimintaa historioitsijoille ja suurelle yleisölle sekä tuotti suuren määrän historia-alan julkaisuja. Kalervo oli kantava voima esimerkiksi silloin, kun yleisen historian oppiaine järjesti 1990-luvun alun päivänpolttavasta

Zhirinovski-ilmiöstä suuren yleisösuosion saavuttaneen seminaarin. Kalervo oli työyhteisössään huumorintajuinen, hyväntuulinen ja kohtelias. Hän kävi Jusleniassa usein lauantaisinkin ja jaksoi aina ilahtuneesti ja kannustavasti tervehtiä paikalla ahertaneita väitöskirjantekijöitä.

Tutkimus- ja opetustyöllään Kalervo Hovi vahvisti monipuolista Euroopan historian tuntemusta. Hän edisti historian tutkimuksen aitoa kansainvälisyyttä ja juurrutti oppilaisiinsa ja työyhteisöönsä laaja-alaista, syvällistä, teoreettisesti orientoitunutta tutkimusotetta.

*Taina Syrjämaa,
Leila Koivunen, Olavi K. Fält*